

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ

BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING

INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za period januar/siječanj-septembar/rujan 2012. godine

Sarajevo, novembar/studeni 2012. godine

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
1.1. <i>Industrijska proizvodnja</i>	4
1.2. <i>Tržište rada BiH</i>	4
2. Javne finansije.....	6
2.1. <i>Indirektni porezi u BiH</i>	6
2.2. <i>Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH</i>	6
2.3. <i>Raspoređeni prihodi sa JR UIO BiH</i>	7
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	8
3.1. <i>Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)</i>	8
3.2. <i>Monetarni agregati</i>	9
3.3. <i>Prosječna obavezna rezerva</i>	9
3.4. <i>Devizne rezerve Centralne banke BiH</i>	10
3.5. <i>Depoziti</i>	10
3.6. <i>Kredit</i>	11
3.7. <i>Berze</i>	12
4. Vanjski sektor.....	14
5. Strane direktne investicije.....	15

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno – četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Nakon blagog pada u prvom kvartalu 2012., ekonomski rast u BiH je po svemu sudeći ponovo bio negativan i u drugom tromjesečju. Uprkos padu vanjskotrgovinskog deficita od 3,3% (g/g) u drugom tromjesečju čime je zaustavljen njegov rast od 10% (g/g) u prethodnom kvartalu, to je bilo dovoljno da se tek donekle uspori ukupan pad ekonomije. Glavni faktori ekonomskih kretanja u BiH u prvom polugodištu su bili veoma nizak rast, pa čak i pad ekonomija nekoliko važnih trgovinskih partnera (i to posebno u drugom tromjesečju) nagli pad izvoza električne energije u prvom kvartalu i smanjenje javnih rashoda u drugom tromjesečju. Smanjenje ekonomske aktivnosti se manifestovalo u većini dominantnih djelatnosti kao što je industrijska proizvodnja, građevinarstvo, željeznički prevoz, vjerovatno poljoprivreda i sl., dok su maloprodaja i finansijske usluge bilježili veoma nizak rast.

Do pada u prvom tromjesečju je najvjerovatnije došlo uslijed znatnog porasta vanjskotrgovinskog deficita praćenog smanjenjem domaće tražnje. Iako smanjenje domaće tražnje obično kroz pad uvoza dovodi pada deficita (obzirom na njegov dvostruko veći nivo od izvoza), to se ovaj put nije dogodilo. Do rasta deficita je prije svega doveo oštar nominalni pad robnog izvoza od 10% (g/g), ali i blag realni pad uvoza (nominalna stagnacija) uslijed smanjenja finalne potrošnje i investicija. Pored pada izvozne tražnje, pad izvoza je u velikoj mjeri bio uzrokovan naglim smanjenjem viškova (pa samim tim) i izvoza električne energije koji je u prvom tromjesečju 2012. pao na svega 15% nivoa iz istog perioda prethodne godine. Do pada viškova struje je u najvećoj mjeri dovela povećana domaća potrošnja električne energije tokom oštire zime, te pad proizvodnje uslijed učestalih remonta u elektranama. Ipak, smanjenje izvoza je zaustavljeno (nominalnom) stagnacijom u drugom tromjesečju. Ovim je, uz blag nominalni pad uvoza, vanjskotrgovinski deficit nominalno umanjen za 3,3% (g/g). Ipak, smanjenje uvoza je u velikoj mjeri bilo posljedica dodatnog slabljenja domaće tražnje koja dominira BiH ekonomskim rastom. Slabljenje tražnje je uprkos smanjenju deficita (za koje je i samo donekle zaslužno) na kraju dovelo do realnog pada BiH ekonomije u drugom tromjesečju.

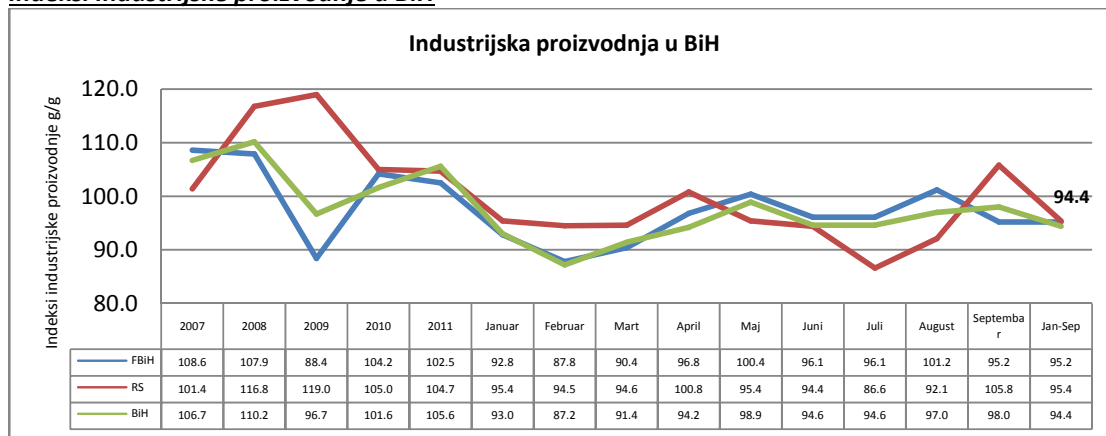
Situacija ni u trećem tromjesečju nije znatno promjenjena. Blagim smanjenjem vrijednosti robnog izvoza u trećem kvartalu praćenog stagnacijom uvoza (g/g) je smanjena pokrivenost uvoza izvozom sa 52,8% u prvih šest na 51,9% nakon devet mjeseci 2012.. Godišnji pad industrije je nastavljen i u trećem tromjesečju mada nešto nižim intenzitetom u odnosu na prvo polugodište. Devetomjesečni rast trgovine na malo od 5% (g/g) je neznatno niži u odnosu na polugodište čime je (obzirom na inflaciju) nastavljen skroman realni rast ove djelatnosti. S druge strane, građevinarstvo u predizbornom periodu bilježi određeni rast čime je (barem privremeno) zaustavljeno smanjenje vrijednosti izvršenih građevinskih radova iz prvog polugodišta.

1. Realni sektor

1.1. Industrijska proizvodnja u BiH

Prema posljednjim raspoloživim podacima Agencije za statistiku BiH za period januar-septembar 2012. godine, Bosna i Hercegovina je zabilježila pad industrijske proizvodnje od 5,6% u odnosu na isti period prethodne godine.¹ Glavni razlog smanjenja industrijske proizvodnje je slabljenje izvozne tražnje što je rezultiralo smanjenjem izvoza i samim tim padom proizvodnje u prerađivačkoj industriji u BiH od preko 5% u odnosu na isti period prethodne godine. Pored toga, sektori rudarstva i proizvodnje električne energije koji su determinisani domaćom tražnjom također bilježe smanjenje proizvodnje u odnosu prethodnu godinu. Pad proizvodnje u sektoru rudarstva u periodu januar-septembar 2012. godine iznosio je 4,6%, dok je u sektoru za proizvodnju električne energije zabilježeno smanjenje proizvodnje od preko 6% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po entitetima pad industrijske proizvodnje u periodu januar-septembar 2012. godine iznosio je 4,8% u FBiH, dok je u RS-u registriran pad od 4,6% u odnosu na isti period prethodne godine.

Indeksi industrijske proizvodnje u BiH

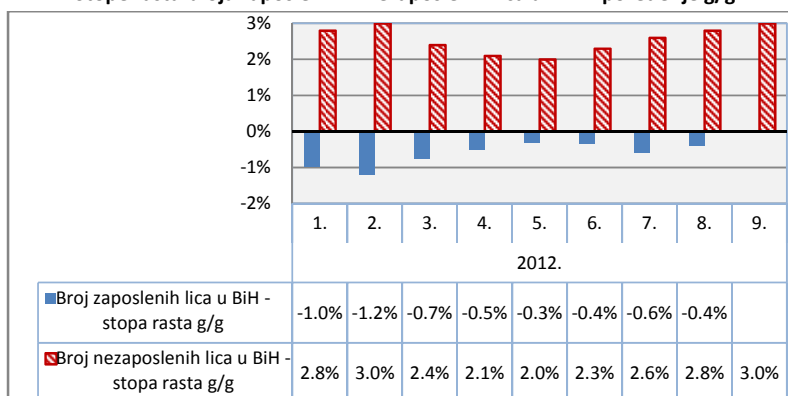
Izvor: BHAS, FZZS FBiH, RZSR

1.2. Tržište rada u BiH

Ukupna radna snaga u BiH se nastavila uvećavati zahvaljujući rastu broja nezaposlenih lica u BiH. U septembru 2012. godine broj nezaposlenih lica u BiH je veći za 3% u odnosu na isti mjesec 2011. godine. Kraj sezonskog zapošljavanja samo je jedan od razloga koji je doprinijeo intenziviranju rasta broja nezaposlenih. Paralelno sa pomenutim, broj zaposlenih lica u BiH u avgustu je smanjen za 0,4% g/g. Kao i prethodni mjesec najznačajnije smanjenje broja zaposlenih je u privatnom sektoru. Najviše otpuštenih lica u avgustu je u oblastima građevinarstva, trgovine na veliko i malo, prerađivačkoj industriji te saobraćaju skladištenju i vezama. Time je administrativna stopa nezaposlenosti u BiH u avgustu uvećana i iznosi 44,3%.

¹ U nedostatku zvaničnog saopštenja industrijske proizvodnje BHAS-a, korišteni su zvanični podaci entiteskih statistika za period januara-juli 2012. godine prema kojima su FBiH i RS zabilježile identičan pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 5,6% u odnosu na isti period prethodne godine.

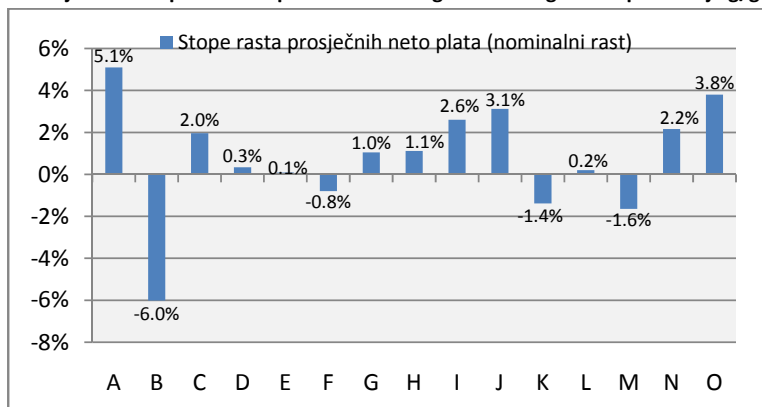
Stope rasta broja zaposlenih² i nezaposlenih lica u BiH – poređenje g/g

Izvor: Agencija za statistiku BiH, entitetski zavodi za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje BD, DEP kalkulacije

U BiH je u avgustu zabilježen skroman rast prosječne neto plate od 1% (830 KM) u poređenju sa istim mjesecom 2011. godine. U okviru javnog sektora samo je oblast zdravstva zabilježila nešto brži rast od 2,2% g/g, dok je oblast javne uprave i odbrane imala zanemarljiv rast plata od 0,2%. S druge strane, plate u privatnom sektoru su najbrže rasle u oblasti finansijskog posredovanja (koja ujedno ima i najveću prosječnu platu u BiH), poljoprivrede, lova i šumarstva te saobraćaju, skladištenju i vezama. U BiH penzije se tokom septembra nisu mijenjale. Prosječna penzija u BiH je u septembru iznosila 336 KM i jednaka je avgustovskoj penziji. Međutim, u odnosu na isti mjesec 2011. godine je smanjena za 1,4%. Daleko najmanja primanja u BiH ostvaruju primaoci minimalnih penzija u oba entiteta (310 KM u FBiH, 160 KM u RS).

Prosječne neto plate u BiH prema SKD³ u avgustu 2012. godine – poređenje g/g

Izvor: Agencija za statistiku BiH

² U periodu pripremanja Informacije nije objavljen broj zaposlenih u BiH za mjesec septembar.

³ SKD – Standardna klasifikacija djelatnosti: A- Poljoprivreda, lov i šumarstvo, B- Ribarstvo, C- Rudarstvo, D- Prerađivačka industrija, E- Snadbijevanje strujom, gasom i vodom, F- Građevinarstvo, G- Trgovina na veliko i malo, H- Hoteli i restorani, I- Saobraćaj, skladištenje i veze, J- Finansijsko posredovanje, K- Aktivnosti u vezi sa nekretninama, L- Javna uprava, M- Obrazovanje, N- Zdravstvena i socijalna zaštita, O- Ostale komunalne, društvene i lične uslužne aktivnosti, 00- Neraspoređeno prema SKD.

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

Prema preliminarnim podacima UIO BiH za period I-IX 2012. godine je prikupljeno oko 3,6 milijardi KM prihoda od indirektnih poreza, što je za 1% manje nego u istom periodu prethodne godine. Kao i ranijih mjeseci, posmatrano na godišnjoj osnovi, sve vrste prihoda od indirektnih poreza bilježe smanjenje osim prihoda od akciza.

u milionima KM

Indirektni porezi	I-IX 2011.	I-IX 2012.	rast u % (g/g)	rast u % (m/m)
Carine	214,7	166,5	-22,4	-2,7
Akcize	944,1	967,0	2,4	-22,1
PDV	2.265,7	2.261,9	-0,2	-12,4
Putarine	219,1	213,1	-2,7	-15,3
Ukupno	3.643,6	3.608,4	-1,0	-14,8

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

2.2. Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH

Ukupni prihodi prikupljeni od direktnih poreza i doprinosa u entitetskim poreskim upravama u periodu od I-IX 2012. godine su za skromnih 0,5% veći u odnosu na isti period prethodne godine. 2,8% (g/g) je iznosio rast ukupnih prihoda od poreza, taksi i naknada, zahvaljujući rastu prihoda od ostalih taksi, kazni i naknada (8,1% g/g), jer prihodi od direktnih poreza bilježe smanjenje (0,5% g/g). U istom periodu ukupno prikupljeni prihodi od doprinosa bilježe smanjenje od 0,4% (g/g). Poreska uprava FBiH ostvarila je skromni porast prihoda od direktnih poreza (1,2% g/g), dok su prihodi od doprinosa neznatano smanjeni (0,3% g/g). Tokom posmatranog perioda, i prihodi od doprinosa evidentiranih u PU RS bilježe smanjenje (0,8% g/g), što nije bio slučaj ranijih mjeseci. Prihodi od direktnih poreza su se smanjili za 2,3% g/g. Navedena smanjenja rezultirala su smanjenje ukupnih prihoda koje je prikupila PU RS za 1% g/g.

Prihodi od direktnih poreza, ostalih taksi, kazni i naknada i doprinosa u periodu I-VII
2011. i 2012. godine (u milionima KM)

Naziv prihoda	FBiH			RS		
	2011.	2012.	%	2011.	2012.	%
Direktni porezi	382,9	387,5	1,2	348,7	340,8	-2,3
Porez na dohodak	213,6	208,3	-2,5	179,7	192,2	7,0
Porez na dobit	109,1	118,9	9,0	108,5	101,5	-6,5
Porezi građana	59,4	57,8	-2,7	24,5	17,1	-30,2
Ostali porezi	0,8	2,5	212,5	36,0	30,0	-16,7
Ostale takse, kazne i naknade	256,1	293,2	14,5	194,8	194,3	-0,3
Doprinosi	1.973,2	1.968,1	-0,3	968,3	960,9	-0,8
PIO	1.093,1	1.088,0	-0,5	515,5	511,7	-0,7
Zdravstvo	790,9	791,4	0,1	384,5	380,3	-1,1
Nezaposleni	89,2	88,7	-0,6	26,0	26,7	2,7
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	39,5	39,5	0,0
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	2,8	2,7	-3,6
Ukupno	2.612,2	2.648,8	1,4	1.511,8	1.496,0	-1,0

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

2.3. Raspoređeni prihodi sa JR UIO BiH

Sredstva raspoređena korisnicima jedinstvenog računa UIO BiH u periodu I-IX 2012. godine su nepromijenjena u odnosu na isti period prethodne godine. Privremeni koeficijenti raspodjele za period I-IX 2012. su sledeći: FBiH 63,07%, RS 33,38% i BD 3,55%. U tabeli ispod data je promjena raspoređenih sredstava za isti period posmatrane i prethodne godine.

u milionima KM

Korisnik	I-IX 2011.	I-IX 2012.	promjena u %
Minimalne rezerve	650,6	656,1	0,8
Institucije BiH	513,4	558,1	8,7
FBiH	1.974,3	1.917,5	-2,9
RS	1.004,9	1.014,8	1,0
BD	109,7	107,9	-1,6
Ukupno	4.252,8	4.254,5	0,0

Izvor: UIO BiH

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)

Cijene u BiH su se nastavila uvećavati. Poskupljenje nafte i hrane u septembru 2012. godine je imalo uticaj na bh. cijene. Svjetska cijena nafte⁴ je uvećana za 2,3% u odnosu na isti mjesec 2011. godine, dok je cijena hrane⁵ uvećana za 3,8% u istom periodu. Navedeno kretanje eksternih faktora koji značajno doprinose promjeni cijena u BiH je imalo direktan uticaj na povećanje cijena u septembru u kategorijama transporta (6,3% g/g) i hrane i bezalkoholnih pića (2,3% g/g). Od ostalih kategorija koje su doprinjele rastu cijena u BiH izdvajaju se alkohol i duvan⁶ (10,1%) te stanovanje vodosnadbijevanja, el. energija, plin i dr. energenati (1,2%).

Odabrani indeksi potrošačkih cijena u BiH – poređenje g/g

Kategorije	2012.									
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	I-IX
Hrana i bezalkoholna pića	102,5	102,3	101,0	100,7	100,8	101,1	101,2	101,6	102,3	101,5
Stanovanje, vodosnadbijevanje, el. energija, plin i drugi energenti	103,2	102,9	103,0	106,0	106,0	105,7	101,4	101,4	101,2	103,4
Transport	106,3	106,8	106,9	106,4	104,3	103,4	102,3	104,5	106,3	105,2
Alkohol i duvan	110,2	109,3	110,1	110,4	109,8	109,7	109,9	109,9	110,1	110,0
Ukupan CPI indeks	102,5	102,4	102,1	102,3	101,9	101,9	101,4	101,8	102,3	102,1

Izvor: Agencija za statistiku BiH

⁴ UK brent, izvor, MMF baza podataka.

⁵ Indeks hrane, izvor MMF baza podataka.

⁶ Uvećane akcize na duvanske proizvode s početka 2012. godine - pojašnjenja su prezentirana u starim Informacijama.

3.2. Monetarni agregati

Na kraju septembra mjeseca 2012. godine ukupna novčana masa zadržava pozitivnu stopu rasta. U odnosu na isti period prethodne godine bilježi povećanje od 4,3% čime dostiže nivo od oko 14,7 milijardi KM. U istom periodu rezervni novac nastavlja da se smanjuje, ali za razliku od prethodnih mjeseci, znatno nižom stopom. Detalji o kretanju pojedinih monetarnih agregata se mogu vidjeti u tabeli ispod.

u milionima KM

Period	Rezervni novac (M0)	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Kvazi novac (QM)	Novac u širem smislu (M2)
Jun-12	5.259,2	2.356,7	3.714,1	6.070,7	2.424,9	1.090,8	4.912,8	8.428,5	14.499,2
Jul-12	5.263,5	2.416,9	3.884,0	6.300,9	2.373,5	1.085,7	4.898,6	8.357,9	14.658,7
Avg-12	5.621,5	2.428,8	3.920,9	6.349,7	2.427,0	1.072,9	4.918,2	8.418,0	14.767,7
Sep-12	5.605,3	2.421,4	3.788,0	6.209,4	2.515,5	1.037,4	4.978,3	8.531,2	14.740,5
stopa rasta g/g u %									
Jun-12	-5,3	6,8	0,8	3,1	16,1	-8,7	6,6	6,8	5,2
Jul-12	-5,6	4,3	4,1	4,2	11,1	-4,6	3,7	4,5	4,3
Avg-12	-0,6	4,8	3,0	3,7	13,0	-5,9	3,1	4,5	4,1
Sep-12	-0,3	7,5	-0,8	2,3	16,7	-7,5	4,0	5,8	4,3
stopa rasta m/m u %									
Jun-12	3,1	1,2	-1,8	-0,7	-0,5	5,1	0,7	0,9	0,2
Jul-12	0,1	2,6	4,6	3,8	-2,1	-0,5	-0,3	-0,8	1,1
Avg-12	6,8	0,5	1,0	0,8	2,3	-1,2	0,4	0,7	0,7
Sep-12	-0,3	-0,3	-3,4	-2,2	3,6	-3,3	1,2	1,3	-0,2
prosječni godišnji rast u % za IX mjeseci									
Sep-11	1,4	9,8	3,0	5,4	12,6	-2,2	5,7	6,0	5,7
Sep-12	-3,6	6,4	1,9	3,6	15,9	-9,3	4,9	5,7	4,8
prosječni mjesečni rast u % za IX mjeseci									
Sep-11	-0,5	0,2	0,4	0,3	0,9	-0,8	0,6	0,5	0,4
Sep-12	-0,4	0,3	-0,1	0,1	1,1	-0,6	0,3	0,4	0,2

Izvor: Centralna banka BiH

3.3. Prosječna obavezna rezerva

Kao i ranijih mjeseci, osnovica za obračun OR i na kraju septembra mjeseca posmatrane godine nastavlja da se smanjuje. Ukupna novčana sredstva⁷ koja komercijalne banke drže kod CB BiH takođe zadržava negativnu stopu, ali sa tendencijom njenog smanjenja (zadnja dva mjeseca ostvaruje značajniji mjesečni rast). U skladu sa kretanjima ukupnih novčanih sredstava komercijalnih banaka, kreće se i višak sredstava iznad OR. Stopa naknade je ostala nepromijenjena u odnosu na prethodni mjesec.

⁷ Ukupna novčana sredstva komercijalnih banaka na računu CB se sastoje od prosječne OR (zakonski propisan minimum) i od dijela sredstava iznad zakonski propisanog minimuma.

u milionima KM

Period	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Ukupna sredstva za održavanje OR	Razlika (višak)	Implicitna stopa OR	Prosječna stopa OR	Stopa naknade na višak iznad OR
Jun-12	14.625,4	1.245,7	2.412,7	1.167,0	16,5%	8,5%	0,04%
Jul-12	14.620,6	1.246,0	2.464,8	1.218,8	16,9%	8,5%	0,02%
Avg-12	14.745,1	1.259,2	2.611,6	1.352,3	17,7%	8,5%	0,01%
Sep-12	14.847,4	1.266,2	2.760,0	1.493,7	18,6%	8,5%	0,01%
stopa rasta g/g u %							
Jun-12	-3,4	-3,7	-16,4	-26,7			
Jul-12	-3,5	-3,5	-14,4	-14,4			
Avg-12	-3,7	-3,3	-10,4	-16,2			
Sep-12	-3,5	-3,1	-6,0	-8,3			
stopa rasta m/m u %							
Jun-12	0,3	0,2	-0,8	-1,9			
Jul-12	0,0	0,0	2,2	2,2			
Avg-12	0,9	1,1	6,0	11,0			
Sep-12	0,7	0,6	5,7	10,5			
prosječni godišnji rast u % za IX mjeseci							
Sep-11	-3,2	-18,2	-4,3	-4,3			
Sep-12	-3,0	-5,2	-10,3	-10,3			
prosječni mjesečni rast u % za IX mjeseci							
Sep-11	-0,1	0,2	1,0	1,0			
Sep-12	-0,4	-0,4	-0,2	-0,2			

Izvor: Centralna banka BiH

3.4. Devizne rezerve Centralne banke BiH

Na kraju septembra mjeseca, ukupne devizne rezerve po prvi put u tekućoj godini bilježe povećanje na godišnjem nivou. Dostižu nivo od oko 6,3 milijarde KM i porasle su za skromnih 0,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Struktura deviznih rezervi nije se mijenjala u odnosu na ranije mjeseci (investicije u vrijednosne papire se i dalje povećavaju na račun smanjenja depozita kod inostranih banaka). Neto strana aktiva (NSA) i dalje prevezilazi monetarnu pasivu, čime je zadovoljena obaveza koja proizilazi iz pravila valutnog odbora.

u milionima KM

Period	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne rezerve	Neto devizne rezerve	Monetarna pasiva	Neto slobodne rezerve
Jun-12	158,9	0,5	95,1	2.957,6	0,0	2.674,8	5.886,8	5.885,6	5.394,7	490,8
Jul-12	164,9	2,8	69,9	2.657,4	0,0	2.996,1	5.891,1	5.889,5	5.381,7	507,7
Avg-12	168,7	0,4	45,6	2.588,8	0,0	3.423,2	6.226,8	6.225,4	5.717,6	507,8
Sep-12	171,4	3,3	30,0	2.433,5	0,0	3.652,4	6.290,6	6.289,5	5.776,6	512,9
stopa rasta g/g u %										
Jun-12	22,1	400,0	-0,9	-8,8	0,0	2,0	-3,4	-3,4	-4,3	7,6
Jul-12	15,6	-26,3	-43,3	-27,8	0,0	36,6	-4,1	-4,1	-4,9	6,2
Avg-12	6,4	0,0	-68,2	-37,6	0,0	88,6	-0,6	-0,6	-0,8	1,0
Sep-12	14,9	728,0	-71,6	-42,1	0,0	104,4	0,8	0,8	0,6	2,9
stopa rasta m/m u %										
Jun-12	1,3	0,0	0,4	-1,2	0,0	7,7	2,8	2,8	3,0	0,0
Jul-12	3,8	460,0	-26,5	-10,2	0,0	12,0	0,1	0,1	-0,2	3,4
Avg-12	2,3	-85,7	-34,8	-2,6	0,0	14,3	5,7	5,7	6,2	0,0
Sep-12	1,6	728,0	-34,2	-6,0	0,0	6,7	1,0	1,0	1,0	1,0
prosječni godišnji rast u % za IX mjeseci										
Sep-11	54,1	-22,0	7,8	29,8	0,0	-19,9	1,0	1,0	1,5	-5,0
Sep-12	56,3	278,6	-12,7	-4,4	0,0	13,5	-2,2	-2,2	-2,9	7,0
prosječni mjesečni rast u % za IX mjeseci										
Sep-11	12,8	605,2	12,4	3,9	0,0	-6,3	-0,4	-0,4	-0,4	0,3
Sep-12	12,1	146,0	-5,2	-6,2	0,0	8,5	-0,2	-0,2	-0,2	0,1

Izvor: Centralna banka BiH

3.5. Depoziti

Za devet mjeseci 2012. godine ukupni depoziti iznosili su 13,1 mlrd. KM⁸. Poredeći g/g zabilježen je rast od 2,6%, odnosno 328,6 mil. KM. Najveći doprinos rastu dali su sektor stanovništva i ostali depoziti. Negativan utjecaj na rast ukupnih depozita imali su depoziti nefinancijskih poduzeća i depoziti opće vlade⁹.

Depoziti stanovništva u promatranom razdoblju iznosili su 7,4 mlrd. KM i veći su u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 7,5% što je nešto sporija stopa rasta od prethodno zabilježenih. Depoziti nefinancijskih poduzeća za devet mjeseci iznosili su 3,3 mlrd. KM i manji su u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 3,2%, dok su depoziti opće vlade iznosili 1,2 mlrd. KM i zabilježili smanjenje od 15,9%.

⁸ Navedeni iznosi depozita/kredita u Informaciji predstavljaju kumulative na kraju razdoblja, tako da stanje na 30.09.2012. godine predstavlja iznos za osam mjeseci iste godine.

⁹ Depoziti/krediti nefinancijskih poduzeća predstavljaju depozita/kredite nefinancijskih javnih i privatnih poduzeća. Depoziti/krediti opće vlade obuhvaćaju depozite/kredite svih razina vlasti. U ostalim depozitima/kreditima su depoziti/krediti neprofitnim organizacijama, ostalim nefinancijskim institucijama i ostali.

u mil. KM

Godina	Mjesec	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinancijskih poduzeća	Depoziti opće vlade	Ostali
2012.	01.	12.916,7	7.074,7	3.362,0	1.437,3	1.042,9
2012.	02.	12.893,2	7.156,8	3.274,6	1.380,9	1.081,0
2012.	03.	12.761,0	7.182,2	3.186,5	1.310,5	1.081,8
2012.	04.	12.832,2	7.259,7	3.243,7	1.270,0	1.059,1
2012.	05.	12.957,2	7.288,0	3.278,9	1.331,9	1.058,4
2012.	06.	12.970,0	7.331,2	3.272,6	1.319,0	1.047,3
2012.	07.	12.967,1	7.352,7	3.341,8	1.245,9	1.026,8
2012.	08.	13.155,8	7.403,6	3.350,2	1.334,4	1.067,8
2012.	09.	13.143,1	7.396,1	3.266,3	1.319,1	1.161,7
Stopa rasta g/g						
2012.	01.	3,2%	8,6%	-4,1%	-10,1%	15,3%
2012.	02.	2,8%	9,2%	-4,3%	-16,5%	18,8%
2012.	03.	1,7%	8,6%	-6,4%	-19,3%	19,1%
2012.	04.	2,7%	9,3%	-4,4%	-18,1%	17,0%
2012.	05.	2,9%	9,5%	-4,1%	-13,8%	9,4%
2012.	06.	3,3%	9,5%	-3,5%	-13,4%	9,9%
2012.	07.	2,2%	9,0%	-3,2%	-16,2%	2,8%
2012.	08.	2,7%	9,2%	-4,9%	-11,8%	7,3%
2012.	09.	2,6%	7,5%	-3,2%	-15,3%	15,9%
Prosječna godišnja stopa rasta za devet mjeseci						
2011.		2,5%	11,6%	-3,9%	-13,5%	0,6%
2012.		2,7%	8,9%	-4,2%	-15,0%	12,8%

Izvor: Centralna banka BiH

3.6. Krediti

Za devet mjeseci 2012. godine ukupni krediti dosegli su iznos od 15,9 mlrd.KM i veći su u odnosu na devet mjeseci 2011. godine za 5,2%. Krediti plasirani sketoru stanovništva i sektoru nefinancijskih poduzeća čine 94,2% ukupno plasiranih kredita komercijalnih banaka u BiH. Krediti dani i jednom i drugom sektoru bilježe pozitivan, ali usporeniji godišnji rast. S druge strane, krediti plasirani sektoru opće vlade bilježe jak i ubrzan rast g/g zbog sve većih problema u usklađivanju javnih prihoda i rashoda, ali krediti dani ovom sektoru kao i ostalim sektorima imaju veoma skromno učešće u ukupnim kreditima, tako da njihovo kretanje ne može značajnije utjecati na kretanje ukupnih kredita.

u mil. KM

Godina	Mjesec	Ukupni krediti	Kreditni stanovništvu	Kreditni nefinancijskim poduzećima	Kreditni općoj vladi	Kreditni ostalim sektorima
2012.	01.	15.355,1	6.690,7	7.901,3	677,9	85,3
2012.	02.	15.382,9	6.659,6	7.959,6	683,5	80,3
2012.	03.	15.449,9	6.688,9	7.990,9	678,6	91,6
2012.	04.	15.548,6	6.709,9	8.054,9	687,2	96,6
2012.	05.	15.674,6	6.759,8	8.114,2	689,7	111,0
2012.	06.	15.676,3	6.786,9	8.093,0	691,3	105,1
2012.	07.	15.729,2	6.802,0	8.093,0	738,5	95,8
2012.	08.	15.873,8	6.804,3	8.160,9	818,5	90,1
2012.	09.	15.913,7	6.808,9	8.178,9	833,4	92,4
Stopa rasta g/g						
2012.	01.	5,6%	6,9%	2,1%	52,7%	-13,8%
2012.	02.	5,3%	6,6%	2,0%	50,8%	-17,7%
2012.	03.	4,6%	6,6%	0,8%	47,2%	-14,3%
2012.	04.	5,1%	6,2%	2,0%	46,6%	-3,8%
2012.	05.	5,0%	6,0%	1,7%	44,4%	15,4%
2012.	06.	4,5%	5,8%	1,2%	42,3%	10,4%
2012.	07.	4,3%	5,0%	0,9%	47,9%	6,1%
2012.	08.	5,2%	5,2%	1,8%	60,7%	3,4%
2012.	09.	5,2%	5,1%	1,6%	63,1%	6,8%
Prosječna godišnja stopa rasta za devet mjeseci						
2011.		5,4%	1,7%	7,5%	31,1%	-15,9%
2012.		5,0%	5,9%	1,6%	50,6%	-0,8%

Izvor: Centralna banka BiH

3.7. Berze u BiH

Na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu septembru 2012. godine ostvaren je promet u iznosu od 51,7 miliona KM što čini 90,3 % od ukupnog ostvarenog prometa na BiH berzama. Promet na SASE u mjesecu septembru bilježi pad od 26,6 % odnosu na promet u istom mjesecu u 2011. godini.

Na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu septembru 2012. godine ostvaren je promet u iznosu od 5,57 miliona KM što čini 9,7 % od ukupnog prometa ostvarenog na BiH berzama. Ukupan promet u mjesecu septembru na obje berze (Sarajevskoj i Banjalučkoj) u iznosu od 57,3 miliona KM bilježi pad od 41,9 % poredeći sa vrijednostima u istom periodu 2011. godine.

Promet (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Sept-10	8.041.880	9.846.280	17.888.160
Sept-11	70.430.539	28.122.642	98.553.181
Sept-12	51.718.579	5.571.205	57.289.784

U isto vrijeme kapitalizacija u mjesecu augustu 2010, 2011 i 2012. godine je iznosila:

Kapitalizacija (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Sept-10	6.820.594.234,61	3.517.864.100,59	10.338.458.335,20
Sept-11	4.899.105.526,78	4.031.843.650,84	8.930.949.177,62
Sept-12	4.113.810.587,00	3.825.461.397,22	7.939.271.984,22

*Smanjenje kapitalizacije je najvećim dijelom uzrokovano uvođenjem novih pravila poslovanja na SASE krajem prošle godine u okviru kojega je znatan broj vrijednosnih papira delistiran (isključeno 410 nelikvidnih i slabo likvidnih papira).

Poredeći vrijednosti kapitalizacije na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu septembru 2012. godine sa vrijednostima u mjesecu septembru 2011. godine zabilježen je pad od 16,3 %, dok kapitalizacija na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu septembru 2012. godine bilježi pad od 5,1 % u poređenju sa vrijednosti u mjesecu septembru 2011. godine. Vrijednost ukupne kapitalizacije na obje berze (SASE i BLSE) u septembru 2012. godine bilježi pad od 11 % u odnosu na vrijednosti u mjesecu septembru 2011. godine.

4. Vanjski sektor

Za razdoblje januar - septembar 2012. godine izvoz iz BiH je iznosio 5,9 milijardi KM i u odnosu na isti period prošle godine doživio je pad za 4%. Uvoz BiH za period januar – septembar 2012. godine iznosio je 11,4 milijarde KM i u poređenju sa istim periodom takođe je doživio blagi pad u iznosu od 0,3%. Rezultat izvoza i uvoza BiH je trgovinski deficit koji je za prvih devet mjeseci ove godine dostigao vrijednost od 5,4 milijarde KM i u poređenju sa prošlom godinom veći je za 4%.

Posmatrajući strukturu robne razmjene po najznačajnijim uvoznim i izvoznim stavkama za period januar – septembar 2012. godine vidljivo je da su nafta i naftni derivati; mašine i aparati; bazni metali; te prehrana dominirali na strani uvoza, dok su najznačajnije izvozne pozicije bazni metali gdje kao i kod uvoza dominiraju aluminij, željezo i čelik, te njihovi proizvodi; rezervni dijelovi za autoindustriju; razni gotovi proizvodi kao što su namještaj, odjeća i obuća.

Bosna i Hercegovina je u periodu januar – septembar 2012. godine uvezla 1,7 milijardi KM nafte i naftnih derivate, u odnosu na isti period prošle godine, ostvaren je rast uvoza ove vrste proizvoda za 4,6%.

Drugo mjesto po vrijednosti uvoza zauzimaju mašine, aparati i mehanički uređaji čiji je uvoz u prvih devet mjeseci 2012. godine iznosio 1,3 milijarde KM. U odnosu na isti period prošle godine, uvoz mašina je ostao nepromijenjen. S druge strane BiH je na međunarodna tržišta izvezla 595 miliona KM ove kategorije proizvoda i u odnosu na isti period prošle godine, izvoz je manji za 2,7%.

Značajan udio u strukturi bosanskohercegovačkog uvoza zauzimaju prehrambene prerađevine kojih je u periodu januar - septembar 2012. godine uvezeno u iznosu od 1,1 milijardu KM, i u odnosu na isti period prošle godine uvoz bilježi blagi rast od 0,5%.

Sljedeća značajna uvozna stavka su bazni metali kojih je BiH uvezla u iznosu od 987 miliona KM. Od baznih metala najviše su se uvozili željezo i čelik, njihovi proizvodi, te aluminij i proizvodi od aluminijske legure. U periodu januar – septembar 2012. godine u odnosu na isti period prošle godine uvoz ove kategorije proizvoda je manji za 4,1%. Na strani izvoza baznih metala situacija je nešto bolja, jer je u prvih devet mjeseci 2012. godine rast izvoza iznosio 1%, a posmatrano vrijednosno BiH je na inozemna tržišta izvezla 1,4 milijarde KM ove kategorije proizvoda. Vrlo je bitno pronaći načina za

uspješniji izvoz baznih metala, jer oni u ukupnom izvozu učestvuju sa oko 20% i svakako su najbolji BH izvozni potencijal.

BiH je tokom prvih devet mjeseci tekuće godine uvezla 1,1 milijardu KM hemijskih proizvoda, čiji je uvoz u odnosu na prošlu godinu doživio rast od 2,8%. S druge strane izvoz ove kategorije proizvoda je skroman i iznosi 397 miliona KM i bilježi pad od 3,6% u odnosu na prošlu godinu.

Kategorija raznih proizvoda gdje je uključen namještaj u period januar – septembar 2012. godini ostvarila je izvoz od 611 miliona KM. U odnosu na isti period prošle godine izvoz namještaja je doživio rast od 7,8%. Međutim, bitno je spomenuti da industrija proizvodnje namještaja u BiH je u usponu i za očekivati je veći izvoz u narednom periodu, a samim time i korigovanje stope rasta izvoza s obzirom da namještaj ostvaruje značajan udio ukupnog izvoza BiH.

u 000 KM	Januar - Septembar 2011	Januar - Septembar 2012	Promjena Januar - Septembar 2012/2011
UVOZ	11.442.960	11.408.507	-0,3%
IZVOZ	6.172.266	5.925.084	-4,0%
TRGOVINSKI DEFICIT	-5.270.694	-5.483.423	4,0%

5. Strane direktne investicije

Prema revidiranim podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH strana ulaganja u tri kvartala 2012. godine su iznosila 56,7 miliona KM što je manje za oko 94,1 % u odnosu na ulaganja u istom periodu 2011. godine kada su SDI iznosila oko 300 miliona KM.

Ulaganja po kvartalima u 2010. i 2011. godini iznose:

U milionima KM	K1	K2	K3	K4
2010	470,4	149,5	32,1	29,6
2011	93,1	99,5	107,8	128
2012	-4,99	55,34	6,35	

Prema podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH najveća ulaganja u prva tri kvartala su bila od strane Droga Kolinska 13,44 miliona KM, strane NLB Ljubljana 10,76 miliona KM dok su najveća povlačenja kapitala Hypo Alpe Adria bank -45,48 miliona KM te Tipo Odžak u iznosu od -3,98 miliona KM. U julu tekuće godine, ukupno ulaganje je iznosilo samo 2,22 miliona KM, dok je u augustu iznosilo 3,46 miliona KM. Najveća ulaganja u julu su Bader Real Estate d.o.o. 1,1 milion KM (Kuvajt) i Axpo BH d.o.o. 1 milion KM (Švajcarska) dok u augustu od strane Jadranska ulaganja (Hrvatska) u iznosu od 2,87 miliona KM.

Od događaja koji će imati utjecaja na strane direktne investicije u prvom polugodištu treba spomenuti da je 28. marta 2012. godine Agencija Standard & Poor's potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B” i izmijenila izgled „na posmatranju - negativno” na stabilne izgled. Kao rezultat svojih analiza 10. jula 2012. agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Moody's Investors Service potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3” i izmijenila izgled „sa promatranja - negativno na stabilne izgled”.